

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Ochrony Zabytków
Dyrektor
Jakub Makowski

DOZ-KiNK.050.26.2026.MK
Warszawa, 07 lipca 2026 r.

po rozpatrzeniu petycji z 7 kwietnia 2026 r.¹ w sprawie uwzględnienia proponowanych rozwiązań i postulatów w pracach nad nowelizacją przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach² informuję, że postulaty zostały poddane analizie i przedstawione w dniu 6 maja 2026 r. na posiedzeniu Zespołu do opracowania projektu nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami³ (dalej: u.o.z.o.z.).

Zespół ten został powołany zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 kwietnia 2025r.⁴ Zgodnie z § 2 tego aktu, do zadań Zespołu należy: dokonanie przeglądu i oceny przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (pkt 1); ustalenie celów, które powinny zostać osiągnięte w wyniku uchwalenia nowelizacji ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zwanej dalej „projektem nowelizacji”, z uwzględnieniem wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (pkt 2); sformułowanie rozwiązań prawnych, w tym w miarę możliwości alternatywnych, które mogą służyć realizacji założonych celów (pkt 3); ocena przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, organizacyjnych, prawnych i finansowych dla poszczególnych rozwiązań prawnych (pkt 4); rekomendowanie Generalnemu Konserwatorowi Zabytków oraz Ministrowi rozwiązań prawnych celem wskazania rozwiązania przeznaczonego do realizacji w projekcie nowelizacji (pkt 5); opracowanie projektu nowelizacji, w tym uzasadnienia oraz Oceny Skutków Regulacji (pkt 6); przygotowanie wniosku o wpis projektu nowelizacji do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów (pkt 7).

Odnosząc się do trzech postulatów wskazanych w petycji niniejszym wyjaśniam, że:

1. Postulat dotyczący obligatoryjnego informowania samorządu (gminy) w sprawie usuwania drzew i krzewów w parkach wpisanych do rejestru zabytków, w szczególności „gdy obiekty takie wpisane są do gminnych programów ochrony zabytków, tak aby oddolnie była możliwa współpraca, kontrola, pomoc” nie został uwzględniony przez ww. Zespół.
Należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 83a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody⁵ zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt,

¹ Data wpływu do MKiDN: 10 kwietnia 2026 r.

² Dz. U. z 2018 r. poz. 870;

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.;

⁴ Dz. Urz. MKiDN 2025 poz. 18;

⁵ t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 13: dalej: u.o.p.;

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2461615.11307239.10645224

burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków - wojewódzki konserwator zabytków.

Do tego samego organu należy zgłosić zamiar wycinki drzewa, jeżeli rośnie ono na nieruchomości stanowiącej własność osób fizycznych i będzie usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 83f ust. 4 u.o.p.).

Dodatkowo, zgodnie z art. 83f ust. 17 u.o.p. jeżeli w terminie 5 lat od dokonania oględzin wystąpiono o wydanie decyzji o pozwolenie na budowę na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane⁶, a budowa ta ma związek z prowadzeniem działalności gospodarczej i będzie realizowana na części nieruchomości, na której rośnie usunięte drzewo, organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1, uwzględniając dane ustalone na podstawie oględzin, nakłada na właściciela nieruchomości, w drodze decyzji administracyjnej, obowiązek uiszczenia opłaty za usunięcie drzewa.

Pozwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu jest wymagane w odniesieniu do nieruchomości lub jej części będącej wpisany do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni, w przypadku: prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru (art. 36 ust. 1 pkt 1 u.o.z.o.z.).

Należy podkreślić, że wojewódzki konserwator zabytków, jako organ administracji publicznej, zobowiązany jest na podstawie ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko⁷ do prowadzenia publicznie dostępnego wykazu, w którym zamieszcza dane m.in. o wnioskach o wydanie zezwolenia i o zezwoleniach na usunięcie drzewa lub krzewu na podstawie art. 83a ust. 1 u.o.p.

Obowiązek ten został określony w art. 21 ust. 1 i ust. 2 pkt 24 lit f oraz art. 22 ust. 1 u.i.ś. Wykazy te, zgodnie z art. 23 u.i.ś., prowadzi się w formie elektronicznej i są umieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej. Dane te są zamieszczane w publicznie dostępnych wykazach w terminie 14 dni od dnia odpowiednio: wytworzenia dokumentów albo przekazania ich władzom publicznym właściwym do ich udostępnienia, jak stanowi art. 21 ust. 4 u.i.ś.

Zawartość i układ wykazu określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22 września 2010 r. w sprawie wzoru oraz zawartości i układu publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie⁸. Zgodnie z jego treścią, wykaz składa się z kart informacyjnych zawierających dane umożliwiające wyszukiwanie i udostępnianie dokumentów, a układ wykazu jest zgodny z układem zamieszczonych w nim kart informacyjnych (§ 2 i 3). W załączniku do rozporządzenia zamieszczono wzór wykazu z określeniem poszczególnych rubryk oraz uwagi obejmujące wskazówki do układu rubryk, a także kategorie tematów dokumentu i wytyczne dotyczące znaku

⁶ t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 524;

⁷ t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670, dalej: u.i.ś.;

⁸ Dz. U. 2010 Nr 186, poz. 1249.

sprawy, daty dokumentu, miejsca jego przechowywania, adresu elektronicznego i zastrzeżeń dotyczących nieudostępniania informacji.

Podsumowując, w ocenie Zespołu nie ma konieczności nakładania kolejnego obowiązku informacyjnego na wojewódzkich konserwatorów zabytków.

2. Postulat dotyczący ingerencji zwierząt hodowlanych i dzikich w strukturę parków rejestrowych i stworzenia zapisów obligujących wojewódzkich konserwatorów zabytków do podjęcia „działań prewencyjnych” nie został uwzględniony przez Zespół.

Niemniej należy wyjaśnić, że Zespołowi znany jest ww. problem ingerencji i zniszczeń, do których dochodzi w wyniku przebywania (często jedynie sezonowego) zwierząt, szczególnie dzikich, na terenach założeń zieleni zabytkowej. Jednakże w ocenie członków Zespołu wojewódzcy konserwatorzy zabytków powinni współdziałać w tej sprawie z organami podległymi ministrom właściwym ds. rolnictwa oraz ochrony przyrody (środowiska) i korzystać z obecnych – nadanych przez ustawodawcę, kompetencji, a ewentualne zmiany obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie nie dotyczą *sensu stricto* ustawy o ochronie zabytków. Niemniej – zdaniem Zespołu – Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN powinien rozważyć wystosowanie w tej sprawie pisma do Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

3. Postulat dotyczący obowiązku posiadania „rejestrów” dla parków wpisanych do rejestru zabytków, z których wynika dokładna lokalizacja drzew, w szczególności tych, których walory mają decydujący wpływ na historyczną formę założenia, został uwzględniony przez Zespół z zastrzeżeniami.

Członkowie zespołu z uznaniem przyjęli ww. postulat, stwierdzając jednocześnie, że jego realizacja na obecnym etapie wymaga dodatkowych sił, środków i narzędzi niezbędnych do automatyzacji zbierania żądanych danych o ww. drzewach, celem wykonania takiego rejestru – co w obecnej perspektywie finansowej resortu kultury może uniemożliwić jego realizację. Postulat ten został jednak odnotowany i będzie brany pod uwagę przy dalszych/ przyszłych pracach nad prawodawstwem dotyczącym ochrony zabytków.

Abstrahując od powyższego, należy wyjaśnić, że obecnie obowiązujące przepisy prawne przewidują wiele rozwiązań i instrumentów, które wykorzystywane w prawidłowy sposób mogą skutecznie ochronić zabytki przed wskazanymi w rozpatrywanej petycji dewastacjami i zniszczeniem. Zawsze istnieje oczywiście przestrzeń na dalsze usprawnianie ochrony zabytków. Podstawą jest zwiększanie świadomości społecznej w zakresie potrzeby sprawnej ochrony zabytków i zapobiegania wszelkim czynom skierowanym przeciwko tej ochronie, podkreślając ogromną rolę zabytków w historii i kulturze narodu.

Zagadnienie to jest również przedmiotem stałej, wielopłaszczyznowej dyskusji na temat prawnocarnej ochrony zabytków w Polsce i postulowanych kierunków zmian w tym zakresie. Szeroka współpraca i wymiana informacji między służbami konserwatorskimi, ekspertami, przedstawicielami organów ścigania i pozostałymi, zaangażowanymi w opiekę nad zabytkami osobami, jest kluczowa przy odpowiedzialnym projektowaniu nowych rozwiązań prawnych.

Tworzenie prawa jest procesem długofalowym, wymagającym rzeczowej analizy bieżącej sytuacji i oceny skuteczności dotychczas obowiązujących przepisów. Resort kultury będzie kontynuować wsparcie działań służących ochronie zabytków i sprawowaniu nad nimi opieki przez ich właścicieli i posiadaczy, uznając istotną rolę kulturowego dziedzictwa materialnego w zrównoważonym rozwoju naszego kraju.

Z poważaniem

Jakub Makowski

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Pouczenie:

1. zgodnie z przepisem art. 8 ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r. petycja została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego bez podania imienia i nazwiska osoby występującej z przedmiotową petycją;
2. zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Otrzymują:

1. Autor petycji
2. BIP MKiDN
3. A/a